

Dansk Kulturhistorisk Museumsforening

Mødet fandt sted på Folkehjem i Åbenrå fredag den 3. september 1976 kl. 9.00 og følgende museer var repræsenteret:

Bangsbomuseet, Esbjerg Museum, Falsters Minder, Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg, Fredericia Museum, Frederiksborgmuseet, Frederiksværk Museum, Gilleleje Museum, Glud Museum, Djurslands Museum i Grenå, Grindsted Museum, Haderslev Museum, Herning Museum, Vendsyssel Historiske Museum i Hjørring, Hobro Museum, Holbæk Museum, Holstebro Museum, Hørsholm Egns Museum, Jægerspris Slot, Københavns Bymuseum, Landbrugsmuseet, Langelands Museum, Lemvig Museum, Forhistorisk Museum på Moesgård, Morslands Historiske Museum, Musikhistorisk Museum, Nationalmuseets 1., 2., 3. afd., Frilandsmuseet, Konserveringsanstalterne, Næstved Museum, Nørresundby byhistoriske Samling, Fyns Stiftsmuseum, Møntergården i Odense, Den fynske Landsby, H. C. Andersens Hus, Odsherreds Folkemuseum, Orlogsmuseet, Kulturhistorisk Museum i Randers, Antikvarisk Samling i Ribe, Rosenborgsamlingen, Roskilde Museum, Silkeborg Museum, Skagens Fortidsminder, Skive Museum, Struer Museum, Svendborg Museum, Sundby-Hvorup sognehistoriske Samling, Sæby Museum, Søllerød Museum, Sønderborg Slot, Thisted Museum, Tøjhusmuseet, Vardø Museum, Vejle Amtsråds Konserveringsværksted, Værløse Museum, Ølgod Museum, Åbenrå Museum, Jacob Michelsens Gård i Kolstrup, Den gamle By i Århus, Ålborg Historiske Museum.

1. Valg af dirigent

Efter formanden, Palle Friis velkomst og på dennes forslag valgtes Mogens Ørsnes, Nationalmuseets 1. afd. til mødets dirigent.

2. Nye medlemmer

Viborg Amts Konserveringsanstalt, Skive og Vejle Amtsråds Konserveringsværksted, Kolding, havde søgt optagelse i foreningen. Disse godkendtes enstemmigt af forsamlingen.

3. Styrelsens beretning

Formanden aflagde den til medlemmerne før mødet udsendte årsberetning for 1975/76:

Sidste årsmøde stod, som så mange andre, i museumslovens tegn og sluttede med en spådom om yderligere nedskæring af det foreslåede statstilskud på 75 %.

Spådommen skulle over al måde komme til at gå i opfyldelse.

Efter årsmødet måtte kulturministeriets embedsmænd igang med det lidet misundelsesværdige job, at tilpasse lovforslaget til de af finansministeriet dikterede økonomiske vilkår, og i efterårets løb vandrede procentsatsen nedad bakken fra 75 % over 66 2/3 % og 50 % til 40 %.

Amtstilskuddet, som man oprindeligt havde tilvejebragt ved at skære 25 % af det gamle krone til kronetilskud, vandrede samtidig så hastigt ned ad bakke, så man tidligt opgav procentregningen, og i stedet gik over til runde tal, som ikke er så sårbare at skære i som procenter er, når de nærmer sig promiller.

Kulturministerens lovforslag blev forelagt lige efter jul. Forslaget var, på grund af sine beskæringer, så afvigende fra museumskommissionens, at styrelsen fandt det nødvendigt endnu engang at sammenkalde museerne til et debatmøde, på Byggecentrum ved Middelfart den 23.-24. januar.

Det blev et godt møde – deltagerne, som repræsenterede alle kategorier af museer, ikke bare de kulturhistoriske, enedes hurtigt om ikke at spille tiden med en almindelig jammer over for få penge. I stedet koncentrerede man kræfterne om formuleringen af en række konstruktive kommentarer og ændringsforslag til brug for Folketinget ved den forestående lovbehandling.

Mødets resultater blev udsendt til alle museer i et 38 sider langt, duplikeret referat, og en sammenfatning er senere trykt i Stof nr. 15.

Umiddelbart efter mødet i Middelfart lukkede et af styrelsen nedsat arbejdsudvalg sig inde på Ørslev Kloster, for i fred og ro at bearbejde de mange mødereultater og for på grundlag af disse at formulere en henvendelse til Folketingets kulturudvalg.

Denne henvendelse blev udsendt til museerne til orientering den 20. februar, og 5 dage senere indbragte styrelsen officielt sin henvendelse ved foretræde for Folketingets kulturudvalg.

12. maj afgang kulturudvalget betænkning, 20. maj gik forslaget til 2. behandling, og 26. maj 1976 blev museumsloven vedtaget ved 3. behandling til ikrafttræden 1. oktober 1976.

En detaljeret gennemgang af den nye museumslov med opremsning af gevinster og tab vil ikke være til nogen gavn ved denne lejlighed – lad os sammenfatte fastslå, at slet ingen lov ville have været været end den nye lov, selv om denne er blevet beskåret og udvandet i forhold til de intentioner, som vi gik rundt med i slutningen af de glade tressere.

Vi har alle lov at være lidt skuffede – også kultur-

ministeriets embedsmænd, som har skullet file og skære i lovforslaget, så det passede til de økonomiske vilkår og samtidig være konstruktive uden nogensinde at kunne slå i bordet eller smække med dørene. Der er grund til her at rette en tak til koncerthof Thraner og hans medarbejdere, som har slidt og slæbt med museumsloven på disse vilkår. Tak også til museernes konsulenter Olfert Voss og Morten Lundbæk, som nat og dag beredvilligt har stået museerne og ministeriet bi med beregninger og oplysninger om tilskudstal og konsekvenser.

En tak bør også sendes til de folketingsmedlemmer, som virkelig gav sig tid til at interessere sig for museernes problemer. Jeg skal ikke nævne navne, selv om det nok ville være overkommeligt.

At megen tid og mange kræfter er brugt på museumsloven har ikke ført til hensygnen eller stilstand i foreningens traditionelle aktivitetsprogram – tværtimod viser strømmen af tilmeldinger til foreningens arrangementer, at behovet for faglig kontakt og inspiration er større nu end nogensinde.

Arbejdsrådet i november på Lakolk blev afviklet efter det traditionelle mønster med faglige orientingsmøder og møder i emnegrupper om: Museer og forskning – museumsuddannelser og industriel arkæologi.

For mange deltagere var Lakolkmødet i 75 nok lidt vemodigt. Styrelsen har nu taget flere års murren i krogene, om for få værelser og for dårlige mødelokaler til efterretning og bestilt plads til årsmødet i 1976 på Vingstedcentret ved Vejle. Det er nok klogt aldrig at gro fast, men jeg tror, mange vil savne den helt specielle stemning, som var på Hotel Lakolk når vi lige før jul underkastede os Kirsten Høyers kulinariske varetægt, mens tågen lukkede sig tæt omkring hotellet og snestormen lurede omkring hjørnet.

Som optakt til det egentlige møde på Lakolk blev der afholdt et orienteringsmøde om formidling. Mødet, som samlede 45 deltagere, blev meget vellykket og sluttede med en henstilling til styrelsen om at arrangere faste årlige arbejdsråd om formidling.

Henstillingen blev yderligere fulgt op med et konkret tilbud fra deltagerne om nedsættelse af en arbejdsgruppe, der kunne bistå styrelsen med den praktiske tilrettelæggelse og afvikling af et formidlingsmøde. Styrelsen tog med tak mod det udmærkede initiativ, og en arbejdsgruppe, som kom til at bestå af Jan Bacher, Moesgård, Allan Berg Nielsen, Kulturhistorisk Museum, Randers, Susanne Thestrup, Kunstinstituttet i København, og Else Bering, Zoologisk Museum i København, blev nedsat og gav sig med ildhu i kast med projektet.

Mødet om formidling blev afholdt på Fuglsøcentret på Mols fra den 1. til 3. april.

Det blev en stor affære, med 160 deltagere og med et så omfattende program, at det med rimelighed kunne give arrangørerne »fluer i maven« af nervøsitet, for om arrangementet skulle brænde sammen.

Det gjorde det ikke – tværtimod.

Arbejdsgruppen førte med dygtighed og med fast hånd programmet igennem til succes, så alle nu ser

hen til Fuglsø mødet som en årlig tilbagevendende begivenhed.

Foreningens museumskursus blev også i år afholdt på Try Højskole i Østvendssyssel i tiden fra 25. juni til 4. juli.

Kurset havde 80 deltagere fordelt på 9 forskellige hold, og det er bemærkelsesværdigt, at der var størst søgning til, hvad man kan kalde de reelle museumstekniske fag, som konservering, museumsteknik og museumsadministration.

I den danske museumsverden er behovet for efteruddannelse langt større end at det kan tilfredsstilles gennem et enkelt kursus om året: et aftenmøde på Try mundede ud i en direkte opfordring til styrelsen om at iværksætte kortvarige 2-3 dages kurser for museumsfolk om helt konkrete afgrænsede emner, og en arbejdsgruppe på Lakolk i efteråret har opfordret styrelsen til at nedsætte et udvalg, som kan koordinere arbejdet med udformningen af efteruddannelse med den gule betænkningens forslag som udgangspunkt. Et forsvarligt tilskud fra kulturministeriet er forudsætning for afholdelse af foreningens museumskursus – vi takker for dette tilskud og spørger ved samme lejlighed, om vi inden for længe må komme igen til drøftelse om den videre efteruddannelse.

Museumskursus var i år lagt i hænderne på Søren Gregersen, der sammen med vores uundværlige Kirsten kørte foretagendet med sikker hånd, med fuld kontrol over alt det væsentlige og med fast tro på, at alt det uvæsentlige »finder de selv ud af«.

Om kursus skal være på Try igen til næste år er endnu ikke afklaret, men Søren Gregersen har heldigvis givet løfte om at fortsætte som tilrettelægger og leder, og det siger vi tak for. Der er også grund til at rette en tak til den egentlige ophavsmand for disse museumskursus, som i år kan fejre 10 års jubilæum. Ophavsmanden er, jeg vil næsten sige naturligvis, Peter Seeberg – Dansk museumsverdens trykkoger, der gennem de sidste 10 år har sat damptryk til praktisk talt alle de aktiviteter i dansk museumsverden som samler og inspirerer os.

Publikationsvirksomheden har heller ikke ligget på den lade side – Foreningens dagbog, »Stof«, er i årets løb udkommet med 3 numre under redaktion af Finn Grandt-Nielsen.

Årbogen »Arv og Eje« er udkommet med en række artikler om de tider »da vand var bedst«, og den er med sit indhold og sin tilrettelæggelse en smuk debut for den nye redaktør Rikke Olsen fra Alrø.

En tredje publikation, som netop er udkommet, er også barn af Peter Seeberg, det er en lille upretentøs fortegnelse over museernes særudstillingslokaler og pædagogiske hjælpemidler. Et godt stykke værktøj og en fin begyndelse for den vordende danske museums-tjeneste.

Ørslev Kloster udvalget fortæller i sin årsberetning om stigende besøgstal, selv om man nu har været nødt til – efter 7 års stabilitet – at hæve overnatningsprisen til 30 kr. pr. døgn. Den 28. oktober var 700-årsdagen for klosterets første omtale. Omkring 100 gæster

kom til stede for at fejre dagen med punch og for at høre Rikke Olsen fortælle om resultaterne af en bygningsarkæologisk undersøgelse på klosteret og for at hjælpe med at plante 40 frugttræer, som DKM havde skænket i jubilæumsgave. Senere på året, den 14. november, fejrede klosteret komtesse Olga von Sponnecks hundredeårsdag, og klosterstiftelsens bestyrelse markerede begivenheden ved udgivelse af et festskrift med forskellige artikler om klosteret og dets historie.

En tredje glædelig begivenhed for klosteret er en bevilling til istandsættelse af tegltaget på 250.000 kr. af miljøministeriets beskæftigelsesmidler.

Det er et virkeligt godt initiativ. Folketinget har taget i arbejdsløshedsbekæmpelsen med de ekstraordinære bevillinger til istandsættelse af museumsbygninger og fredede bygninger i offentlig eje. Fastholder Folketinget denne positive indstilling ud over det europæiske bygningsfredningsår, vil det få en afgørende mærkbar betydning for bevaringen af vor hjemlige bygningskultur.

Ved repræsentantskabsmødet i Odense sidste år gav styrelsen udtryk for sin skuffelse og bekymring over opsplitnelsen af museerne og den antikvariske virksomhed på to forskellige ministerier.

Styrelsens bemærkninger gav anledning til en bevæget debat, som kom til at fortsætte på museums-møder og i museums-kredse resten af året, sideløbende med diskussionen om museumsloven.

30. oktober indkaldte direktør Viggo Nielsen i miljøministeriets fredningsstyrelse repræsentanter for Kulturministeriet, Nationalmuseet og Dansk kulturhistorisk Museumsforening til forhandling om ned-sættelse af et antikvarisk udvalg, et fortidsminderåd, som kunne rådgive fredningsstyrelsen i forbindelse med administrationen af fredningslovens kapitel om jordfaste fortidsminder. Fortidsminderådet, dets sammensætning og beføjelser blev indgående drøftet af museerne på et hastigt indkaldt møde den 4. november i Randers og under arbejds-mødet på Lakkolk.

Omkring jul var der truffet afgørelse om, at rådet skulle bestå af 10 medlemmer, nemlig: Rigsantikvaren som født medlem og formand, 3 medlemmer fra Nationalmuseet, 3 fra landets universiteter og 3 udpeget af Dansk kulturhistorisk Museumsforening.

Kort efter udpegede styrelsen Henrik Thrane, Odense, Mogens Bencard, Ribe, og Alan Hjorth Rasmussen, Esbjerg, som foreningens repræsentanter.

25. juni holdt Fortidsminderådet sit første møde, hvor man med det samme gik igang med at fastlægge forretningsorden og formulerede rådets fremtidige virke.

Der er ingen tvivl om, at de forestående møder i Fortidsminderådet og det kommende Statens Museumsnavn vil få afgørende betydning for museernes fremtid – såvel for Nationalmuseet som for de provinsmuseer, der med traditionsbundet selvfølgelighed beskæftiger sig med antikvarisk virksomhed.

Det var fristende at kaste sig ud i spådomme om

museernes fremtid ved denne lejlighed, hvor vi befinder os i den berømte jomfru Fannys hjemby. Hvor placerer museerne sig i den fremtidige antikvariske virksomhed? Hvilket billede af den danske museums-verden vil tegne sig om nogle år, når virkningerne af museumslovens opfattelse af store og små og særligt begunstigede museer begynder at tegne sig?

Hvilken rolle kan museerne komme til at spille som effektive beskæftigelsesfaktorer i det nye samfund, som er på vej, hvor vi må indse, at beskæftigelsesproblemet er uløseligt, med mindre det gøres til et fritidsproblem.

Lad os ikke falde for fristelsen til uvederhæftige spådomme på et for tidligt tidspunkt.

I allersidste ombæring fik museumsloven tilført den paragraf, at forslag til revision af loven skal fremsættes senest i 1981–82. Lad os trække vejret – bare en enkelt dyb indånding og så gå igang med at formulere museernes fremtid.

Beretningen godkendtes af forsamlingen uden kommentarer.

4. Aflæggelse af regnskab

Kassereren, George Nellemann, fremlagde det reviderede regnskab, og der meddeltes styrelsen dechagerede.

5. Forslag fra styrelse og medlemmer

Der var fra medlemmerne ikke indkommet forslag, men fra styrelsen var udsendt forslag til ændring af § 9, 3. afsnit i foreningens love, således at ordlyden fremover ville blive:

»Foreningens regnskabsår er kalenderåret« i stedet for den nuværende formulering: »Foreningens regnskabsår er finansåret«.

Dirigenten kunne konstatere, at forsamlingen ifølge lovens § 10 var beslutningsdygtig, idet der til vedtægtsændring kræves, at mindst halvdelen af medlemmerne er tilstede ved afstemningen eller skriftligt overfor styrelsen har tilkendegivet deres stilling. Tilstede ved mødet var repræsentanter for 63 museer og der var skriftlige tilkendegivelser fra 20 museer, ialt 83. DKM har 134 medlemmer.

Forslaget kunne sættes til afstemning og blev enstemmigt vedtaget.

6. Forslag til budget

Herefter kunne de udsendte forslag til budget for henholdsvis perioden 1/4–31/12 1976 og for kalenderåret 1977 behandles, og det kunne meddeles, at de udarbejdede budgetter ikke forudsatte nogen ændring af kontingentberegningen. Herefter godkendte forsamlingen budgetterne.

7. Valg til styrelsen

Efter tur afgik: Søren Gregersen, Odsherreds Folke-museum, Mette Müller, Musikhistorisk Museum, Ulla Thyrring, Herning Museum, og Torben Witt, Ålborg historiske Museum.

Ulla Thyrring var villig til genvalg. De tre øvrige kunne ifølge DKMs love, § 7, ikke gen vælges.

I stedet valgtes: Poul Kjærums, Forhistorisk Museum på Moesgård, Jens Ole Lefevre, Skive Museum, og Tove Werner Larsen, Værløse Museum. Ulla Thyrring genvalgte.

8. Øvrige valg

Som styrelsens suppleanter valgtes følgende: Birte Friis, Nationalmuseets 3. afd., Hans Jeppesen, Limfjordsmuseet, Inger Nielsen, Hørsholm Egns Museum, og Svend Nielsen, Landbrugsmuseet.

Som revisorer valgtes: K. K. Jensen, Ålborg historiske Museum, og Bodil Busk Laursen, Ribe.

9. Foreningens publikationer

Aino Kann Rasmussen kunne på »Arv og Eje«s redaktør, Rikke Olsens vegne meddele, at årgang 1976 af årbogen netop var færdig fra bogbinderen og i allernærmeste fremtid ville blive tilsendt abonnenterne.

Årbogen for 1977 var planlagt som et temanummer om bordskik og der ville inden længe komme en forespørgsel til medlemmerne om billedmateriale, som man opfordredes til at tage vel imod. Det blev endvidere påpeget, at ideer såvel til temanumre som enkeltartikler stadig er meget velkomne.

Finn Grandt-Nielsen kunne om STOF berette, at der i år er udkommet 3 numre. Et nummer med referater fra Fuglsøsmødet og fra museumskurser på beddingen, og der er planlagt et nummer med referater fra amtsmuseumsrådene under den gamle lov, samt et nummer med en revideret udgave af adresse-listen.

10. Eventuelt

Palle Friis takkede de afgåede styrelsesmedlemmer for godt udført arbejde i den periode, de havde siddet i styrelsen, og kunne yderligere oplyse, at Søren Gregersen havde indvilget i at være kursusleder igen til næste år. Endvidere kunne Palle Friis oplyse, at næste års kursus er planlagt at skulle finde sted på Gerlev Idrætshøjskole ved Slagelse.

Palle Friis kunne endvidere oplyse, at de fire danske museumsorganisationer torsdag den 2. havde holdt et møde for at drøfte oprettelse af et Samråd for danske museumsorganisationer. Det er planlagt at samrådet skulle etableres pr. 1.1.1977.

På dette møde havde man desuden fået en orientering ang. oprettelse af en museumstjeneste. I den forbindelse havde mødedeltagerne affattet følgende udtalelse:

»Repræsentanter for de 4 danske museumsorganisationer har den 2. september 1976 drøftet et oplæg om dannelse af en museumstjeneste med hjemsted i Viborg kommune.

De tilstedeværende kan i princippet tilslutte sig tanker om museumstjenesten som en selvejende institution, idet man dog finder, at statens museums-nævn i de første år bør yde tilskud til driften således at der på længere sigt kan arbejdes henimod en museumstjeneste, der hviler i sig selv.

Anbefalingen af et sådant tilskud fra statens museums-nævn forudsætter dog at museumstjenesten får

bred opbakning fra de danske museer. Forsamlingen udtrykker anerkendelse for det initiativ, der er udgået fra Viborg Stiftsmuseum og som er fulgt op fra Viborg kommune«.

Erna Lorenzen, Den gamle By i Århus, orienterede om et kursus i tekstilkundskab, som var afholdt i Den gamle By. Endvidere kunne fru Lorenzen berette om samarbejde med seminarier og skoler om vandreklasser til undervisningsbrug.

Fru Lorenzen spurgte til slut, hvorledes man forholdt sig ved andre museer, med hensyn til afløsning af de store protokoller, som ikke mere var til at skaffe.

Morten Lundbæk, Statens Lokalmuseumstilsyn, kunne meddele, at der var andre muligheder, og bad fru Lorenzen henvende sig til Statens Lokalmuseumstilsyn.

Mogens Bencard, Ribe, fandt oplysningen om etableringen af et samråd for museerne spændende og rejste spørgsmålet om, hvorvidt man fra DKMs side burde lade dette være anledningen til at flytte årsmøderne fra DHFs regi til samrådets.

Mogens Bencards forespørgsel gav anledning til en livlig debat, hvor der blev givet udtryk for, at det er meget vigtigt at samarbejde med de øvrige museums-kategorier, men på den anden side har de kulturhistoriske museer også megen faglig interesse i et samarbejde med de øvrige kulturhistoriske organisationer.

Af ideer der fremkom for at løse spørgsmålet var en efterlysning af bedre koordinering fra Dansk historisk Fællesforenings side, mulighed for at lade de øvrige museumsorganisationer være med i DHF-arrangementet og afholdelse af møde, dels med DHF, dels med de øvrige museums-kategorier.

På forespørgsel fra Palle Friis om emner til debataften forud for årsmødet i lighed med indeværende år blev det foreslået, at man også næste år tog fat på emnet »museernes placering i fremtidens samfund«, og der blev foreslået: informationstjeneste og samarbejde på lokalt plan.

Morten Lundbæk orienterede om proceduren for valg af repræsentanter til statens museums-nævn, hvilket gav anledning til, at Jens Ole Lefevre appellerede til forsamlingen om at se på helheden, når de satte deres kryds på stemmesedlen, ikke blot på lokale interesser, idet sammensætningen af nævnet vil få vidtrækkende konsekvenser for den museumspolitik, som det nu for første gang er blevet muligt at føre.

I forbindelse med spørgsmålet om DKMs samarbejde fremtidig skulle være med de øvrige museer eller med arkiverne foreslog Torben Witt, at man opfordrede arkiverne til at søge etableret et parallelorgan til amtsmuseumsrådene og søge kontakt med kulturministeriet for at få et lovgrundlag at arbejde på i lighed med det museerne har.

Halkjær Kristensen orienterede om et arbejde med dansk tin, som han planlagde at få afsluttet. Halkjær opfordrede kolleger til at være behjælpelig med at samle oplysninger om, hvor der ligger gammelt tin, dels på museerne, dels også gerne i privat eje.

DKMs sekretariat lovede at være Halkjær behjælpe-

lig med at udsende forespørgsel til museerne herom.

Til slut oplæste *Palle Friis* følgende erklæring vedr. oprettelse af et samråd for danske museer:

»1. oktober samles danske museer i én lov. Foranlediget heraf holdt repræsentanter for de 4 danske museumsorganisationer, nemlig Foreningen af danske kunstmuseer i Provinsen, Foreningen af kunstmuseer i Hovedstadsområdet, Foreningen af danske naturhistoriske Museer og Dansk kulturhistorisk Museumsforening et møde igår i Åbenrå med det formål at drøfte nedsættelsen af et samråd, der – når det skønnes nødvendigt – kan træde sammen for at formulere fælles udtalelser og iværksætte fælles aktiviteter.

Der var en positiv indstilling og man enedes om at repræsentanterne skulle forelægge sagen for de respektive styrelser, og – hvis det blev mødt med positiv indstilling – at udpege 2 repræsentanter til samrådet, så dette kan etableres 1. januar 1977.

En af opgaverne, som det var rimeligt at forelægge for Samrådet af danske museumsorganisationer, var det initiativ til oprettelse af Dansk Museumstjeneste, som Peter Seeberg forelagde sidste år på repræsentantmødet«.

Erklæringen blev tiltrådt af forsamlingen.

Herefter takkede *Palle Friis* forsamlingen for et roligt og indholdsrigt møde, takkede endvidere *Halkjær* for et godt initiativ og dirigenten for veludført arbejde.

Mødet sluttede kl. 11.20.

Umiddelbart efter årsmødet holdt den nye styrelse et kort møde og konstituerede sig således:

Formand: *Ulla Thyrring*, Herning. Næstformand: *Jens Ole Lefevre*, Skive. Kasserer: *Aino Kann Rasmussen*, Esbjerg. Sekretær: *George Nellemann*, Nationalmuseets 3. afd.

Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkiver

På Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkivers årsmøde i Åbenrå den 3. sept. blev landsarkivar *P. Kr. Iversen*, Åbenrå, valgt til dirigent, hvorefter formanden, skoleinspektør *A. Strange Nielsen*, aflagde beretning.

Indledningsvis omtalte han de mange nyoprettede arkiver, hvoraf de fleste har meldt sig ind i SLA. Sidste år noteredes 184 ordinære og 15 institutionsmedlemmer, hvilket var en fremgang på 18. Nu har vi 203 ordinære medlemmer og 14 institutioner, idet Centralbiblioteket i Flensborg er overflyttet til ordinært medlem. Det samlede medlemstal er nu 217. Solrød blev arkiv nr. 200.

Medlemslisten

Ved nytårstid udkom medlemslisten med nogen forsinkelse, men til gengæld er den nu så meget mere overskuelig, idet sekretæren er gået over til kommu-

nevis opstilling inden for hvert landsarkiv. Næste oversigt vil blive 2. udgave af »Lokalhistorisk Vejviser«, omfattende både arkiver, foreninger og museer og udgivet af DHF.

Kurser og konsulentbistand

I årets løb har SLA afholdt 3 kurser, nemlig »grundkursus« i Viborg med 36 deltagere og »De lokalhistoriske arkiver og slægtsforskningen« i Odense og København med 32 og 36 kursister.

Der har i årets løb været stigende pres på konsulenttjenesten. Mange arkiver, både nye og ældre, har gjort brug af SLAs standardvedtægter, ligesom der er ydet bistand ved redigeringen af vedtægter. Flere nye arkiver har fået konsulentbesøg.

Til gennemførelsen af kursus og konsulentarbejdet har sammenslutningen modtaget 4000 kr. (tipsmidlerne) fra kulturministeriet.

Vandrestillingen

SLAs jubilæumsudstilling »Hvad er et lokalhistorisk arkiv?« cirkulerer fremdeles landet over i tre eksemplarer. Den har været vist ca. 100 steder og er optaget indtil langt ind i 1977. Formanden takkede Danmarks Biblioteksforening og sammenslutningens sekretær, overbibliotekar *Hans E. Eriksen*, for administrationen af udstillingen.

Arkivforsyningen

Endnu et fremgangsrigt år kan denne afdeling tegne sig for, og den kan drives med meget få omkostninger, idet forretningsføreren, *Niels Juul Nielsen*, gør arbejdet vederlagsfrit. Omsætningen balancerer nu med 50.000 kr. og overstiger således SLAs almindelige driftsbudget.

Lokalhistorisk Journal

Formanden glædede sig over et godt bladsamarbejde mellem de to sammenslutninger og takkede for et vågent og inspirerende bånd. (Vedr. tilskud fra ministeriet se under SLFs beretning).

Der var også tak til *Finn Degn*, *Ejby*, for godt og påpasseligt arbejde med bladets ekspedition – gjort uden løn.

Kopiering af arkivalier i de offentlige arkiver

Ofte fremkommer ønsker fra de lokalhistoriske arkiver om kopier af arkivalier i statsarkiverne. Både teknisk og økonomisk er dette en vanskelig sag. Landsarkiverne i København og Viborg har taget spørgsmålene op, og begge er hver på sin måde imødekommende over for ønskerne og har sendt skrivelser ud til »deres« lokalarkiver.

De folkelige bevægelser

I fjor afleverede »Udvalget for indsamling af kilder til de folkelige bevægelser historie« sin betænkning til DHF, hvis styrelse har drøftet mulighederne for iværksættelse af en stor indsamlingskampagne. Da dette vil blive kostbart, har man holdt et møde i Rigsarkivet, hvor de historiske institutioner og sammen-

slutninger drøftede mulighederne med repræsentanter for de folkelige bevægelser. Der er nedsat et tilsynsråd til at styre den videre aktivitet og til at skaffe penge, men denne side af sagen ligger tungt. Denne sag står helt centralt i SLAs arbejde, og den dag vil snart komme, da der bliver appelleret til hvert enkelt arkiv om medvirken.

Udvalget for registreringsnormer

På årsmødet i fjor nedsattes et udvalg, som i årets løb skulle gennemgå de forekommende problemer ved registrering i lokalhistoriske arkiver. Da rigsarkivaren var forhindret i at være til stede, gjorde Niels-Jørgen Hansen rede for denne sag. Han meddelte ganske kort, hvor langt udvalget er nået, og understregede, at det ingen kompetence har til at diktere arkiverne en bestemt registreringsmetode, men vil fremkomme med et forslag, som man kan følge eller lade være. Forslaget vil indeholde en eksemplificeret registreringsopstilling med kommentarer samt forslag til et stikordsregister.

Kassererposten

I foråret blev SLAs kasserer, socialinspektør Olav Christensen, Haderslev, ramt af alvorlig sygdom. Stort set havde han dog regnskabet færdigt, og siden da har formanden fungeret som kasserer.

Almindelige betragtninger

Strange Nielsen sluttede sin beretning med nogle betragtninger over de lokalhistoriske arkivers situation i dag. Han fandt grund til at glæde sig over arbejdets fremgang samt den stigende interesse og forståelse, det møder. Ca. 78 kommuner i landet er nu uden lokalhistorisk arkiv. Ikke alt er dog så godt. Utilfredsstillende lokaleforhold, dårligt – eller slet ikke – fungerende arkiver findes flere steder, og formanden opfordrede derfor de tilstedeværende til hver i sit område at virke for at forbedre arkivernes forhold. Dette er især vigtigt i disse år, hvor så mange arkivalier er truede.

Debat

I tilslutning til formandens beretning havde enkelte af de tilstedeværende ordet. Bl.a. beskæftigede overbibliotekar Ernst Tursø, Fredensborg-Humblebæk, sig med arkivforeningens virke. Han slog bl.a. til lyd for, at arkivforsyningen fungerede som fælles idébørs, som automatisk fik tilsendt alle tryksager, som arkiverne producerer, og som andre så skulle kunne låne til at lære af. Desuden foreslog han, at afdelingen udbygges til at være *informationscentral*, hvor man kunne få oplysninger om eksisterende arkivmateriale, båndoptagere, mikrofilm-læseapparater m.v.

Arne Gammelgaard, Hammel, nævnte, at vi som lokalhistorikere ofte må tage del i den stedlige debat om fredning og bygningsbevaring m.m. Ofte er dette vigtigere end arkivering og registrering, idet tingene sker lige uden for vore vinduer, hvis vi ikke blander os i det.

Verner Bruhn, Esbjerg, rettede søgelyset mod or-

ganisationen af de lokalhistoriske arkiver i fremtiden. Et samarbejde mellem arkiver, museer og andre historiske organisationer er nødvendig. Desuden må styrelsen overveje nogle kvalitetskrav ved optagelsen i SLA.

Formanden svarede kort, men positivt på de fremsatte bemærkninger, og derpå godkendtes beretningen.

Regnskabet

Revisoren, museumsinspektør Hans Neumann, Haderslev, forelagde i Olav Christensens fravær regnskabet, som udviste en kassebeholdning på 8.389 kr. og balancerede med 37.217 kr.

Regnskabet godkendtes.

Vedtægtsændring

Fra de lokalhistoriske arkiver i Frederiksborg amt forelå forslag til en tilføjelse til SLAs vedtægter § 3, hvor der indføres: Inden for et amt kan SLAs medlemmer danne en amtskreds. Amtskredsens vedtægter skal godkendes af SLAs styrelse.

Redaktionschef Anders Friederichsen, Helsingør, motiverede forslaget, idet han fremhævede fordelene ved at løse mange arkivopgaver af både organisationsmæssig og teknisk art på lokalt/regionalt plan.

Ændringen vedtoges.

Valg

Formanden, skoleinspektør A. Strange Nielsen, genvalgte.

På valg var endvidere Olav Christensen og sognepræst Laust Christensen, Knudby-Løgstrup. Som følge af sygdom ønskede Olav Christensen ikke genvalg, og i hans sted valgtes redaktionschef Anders Friederichsen, Helsingør, mens Laust Kristensen genvalgte. – Endvidere genvalgte Hans Neumann til revisor. – Styrelsen vil senere konstituere sig.

Æresmedlem

I forbindelse med valget foreslog Strange Nielsen, at man udnævnte Olav Christensen, der har været sammenslutningens kasserer siden starten i 1949, til æresmedlem. Forsamlingen gav sin tilslutning ved spontant at rejse sig.

Eventuelt

Under mødets sidste punkt anbefalede Henrik Jensen, Svendborg, at man i amtskredsens styrelser sørger for at få indvalgt et medlem af amtsrådets kulturelle udvalg.

Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger

40.000 medlemmer i SLF

Årsmødet i S sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger i Åbenrå havde rekordtilslutning. Der var 70-75 deltagere og 50 tilsluttede foreninger repræ-

senteret. Det er aldrig før oplevet i de 9 år, sammenlutningen har holdt årsmøde. Årsagen har helt afgjort været, at sektionmøderne ikke fandt sted samtidig. Der var også nogle gæster, men desværre savnede man repræsentanterne for kulturministeriet, der elers var kommet til Åbenrå for at deltage i møderne.

Efter adskillige års klager over dårlige og uhensigtsmæssige lokaler må det noteres, at de i år var særdeles tilfredsstillende med gode akustiske forhold.

Til dirigent valgtes Aage Lauritsen.

8 nye medlemmer

Formanden, Ole Warthoe-Hansen, oplyste, at der siden sidste årsmøde var indmeldt 8 nye foreninger. Det var de lokalhistoriske foreninger i Egebjerg kommune, Greve, Jernløse, Skørping, Solrød, Ølstykke, Åbenrå og Karlebo. Udmeldt var Historisk Forening for Ølsted og omegn. Medlemstallet i de tilsluttede foreninger var formentlig omkring 40.000.

I beretningen omtalte formanden i øvrigt arbejdet i udvalget vedrørende lokalhistorien og skolen. Perspektivet var, at et engagement hos lærerne ville smitte af på skolen. Udvalgets formand, lektor Verner Bruhn, havde ledet arbejdet dygtigt og effektivt. Derfor foreligger der nu en rapport med status over lokalhistoriens stilling i undervisningen. Der er under forberedelse to publikationer om emnet, nemlig en grundbog i Fællesforeningens skriftserie, samt en idébog til den daglige undervisning.

Lokalhistorisk Journal omtalte formanden som et godt middel til at vedligeholde gamle kontakter og etablere nye. En ny kampagne for bladet bør gennemføres i Jylland, på Fyn og øerne, idet de allerede udsendte brochurer har givet gode resultater.

Der er mange muligheder for samarbejde med turismen på det lokale område. Lokalhistorikerne kan stille faglig viden til rådighed og gøre de lokalhistoriske indslag bedre i turistbrochurer og aviser.

SLF havde til alle de tilsluttede foreninger udsendt spørgeskemaer, idet det er meget gavnligt at få en oversigt over det lokalhistoriske arbejde landet over.

Bogkatalogets betydning

Det nye bogkatalog er udsendt af Dansk Historisk Fællesforening. Der mangler lidt i, at foreningerne kunne finansiere udgivelsen, og derfor accepterede SLFs bestyrelse, at der blev givet et tilskud på indtil 3.000 kr. Det ville være rart at vide, hvorledes bogkataloget virker.

Foruden det sædvanlige tilskud, som fordeles til de amtshistoriske samfund, har Fællesforeningen i år modtaget 20.000 kr., som er fordelt til de øvrige foreninger med 650 kr. til hver. Sammen med Sammenlutningen af lokalhistoriske arkiver har SLF fra kulturministeriet modtaget 7000 kr. til driften af Lokalhistorisk Journal, hvilket var en forhøjelse på 1000 kr. Tilskuddet til den lokalhistoriske konsulent var forhøjet fra 6000 til 8000 kr.

Formanden omtalte en række aktiviteter i forskellige amtsamfund og foreninger. Præstø amt havde af

udgiverfonden lånt 3000 kr. til en hvervekampagne, der havde givet 255 nye medlemmer.

Holbæk amt fik for forskellige initiativer overrakt en stor forgyldt margueriteblomst.

Stadig en enhed

Der var kun nogle korte bemærkninger efter formandens beretning. Formanden for Dansk Historisk Fællesforening, Vagn Skovgaard-Petersen, mente, det havde betydning at registrere, hvad det nye bogkatalog betød med hensyn til bogsalget. På baggrund af nogle udtalelser på museernes årsmøde fandt Vagn Skovgaard-Petersen det vigtigt, at man forblev en enhed. Mulighederne for det praktiske samarbejde mellem museer, arkiver og lokalhistoriske foreninger bør virkelig debatteres. Kommunikationen udadtil gennem pressen er meget vigtig.

Ingemann Pedersen omtalte enkeltheder i den hvervekampagne, der var gennemført i Præstø amt.

Regnskabet

Kassereren, Ingemann Pedersen, forelagde regnskabet, der balancerede med 79.619 kr. og viste en beholdning på 7560 kr.

Kontingentet fra de tilsluttede foreninger fastsattes til 4 pct. af kontingentet – dog mindst 60 øre pr. medlem.

Budgettet balancerede med 62.500 kr., og formanden oplyste, at der til virksomhedsplanerne hørte et kursus i sognehistorie, som tænkes afholdt til foråret.

Lokalhistorisk Journal var et »flagskib«, og der burde måske ofres mere på det, så bladet kunne udkomme 6 gange om året. Formanden udtalte nogle meget anerkendende ord om redaktørens arbejde.

Ny sekretærer

Til bestyrelsen genvalgte Verner Hansen, og i stedet for Annelise Børresen, der ikke ønskede genvalg, nyalgtes afdelingsbibliotekar Ebbe Fels, Gladsaxe, der på forhånd havde erklæret sig villig til at overtage sekretærarbejdet. Til revisor genvalgte Hugo Lilholt, og i stedet for Chr. Petersen, som trak sig tilbage, nyalgtes Annalise Børresen til revisor.

Der forelå meddelelse om, at den lokalhistoriske konsulent, Viggo Petersen, Aalborg, trak sig tilbage, og at Verner Bruhn, Esbjerg, tiltrådte i stedet.

Viggo Petersen oplyste, at der i de 6 år, han havde virket, var besvaret over 200 spørgsmål og et stort antal telefoniske henvendelser, ligesom der var gennemgået 38 manuskripter.

Warthoe-Hansen takkede Viggo Petersen, og efterfølgeren Verner Bruhn udtalte sin tro på et godt samarbejde og håbede, at brochuren, der var udsendt om konsulenttjenesten, ville give resultater.

Dansk historisk Fællesforening

I forhold til tidligere årsmøder var der i år sket den ændring, at sammenslutningernes sektionmøder var

placeret i forlængelse af hinanden i løbet af fredagen. Der syntes at være tilfredshed med ordningen. De fælles arrangementer begyndte fredag aften kl. 20, da de lokale foreninger støttet af den sønderjyske kulturfond var vært ved et sønderjysk kaffebord i Folkehjems store sal med fællessang, musik ved De sønderjyske spillemænd og den lokale sanger, Hans Schmidt, og mange taler. Holger Jacobsen causerede om jomfru Fanny, og deltagerne hørte om Folkehjems historie og om Sprogforeningen. Næste dag satte professor, dr. phil. Troels Fink aftenen i perspektiv ved et foredrag om Institut for grænseregionsforskning og dets fremtidige arbejdsopgaver, der bl.a. består i at studere det samarbejde over grænserne, som nogle steder er ved at afløse de nationale modsætninger.

Før foredraget holdt Fællesforeningen lørdag d. 4. september kl. 9. sit repræsentantmøde på Folkehjem. Auditor T. Topsøe Jensen valgtes til dirigent og gav ordet til formanden, som efter mindeord over Albert Fabricius, R. Bertouch-Lehn og Holger Bladt aflagde beretning.

Formandens beretning

Denne beretning er en status, der forsøger at se årets arbejde i et større perspektiv. DHFs virksomhed er som bekendt omfattende og mangesidet, men der er linier og retning i den. Det kan være nyttigt at følge disse linier og også se lidt ud i fremtiden. Beretningen vil omtale de arbejdsopgaver, der er aktuelle, men også berøre nogle, der vil melde sig i den kommende tid.

De fleste vil formentlig indrømme, at der her i landet er gjort en imponerende indsats på den historiske front i dette århundrede. Den er gjort i mange større eller mindre værksteder, men for mig at se har de to vigtigste kraftcentre været Københavns Universitet og Dansk historisk Fællesforening. De to sider af Fællesforeningens formål, der har haft gyldighed lige siden 1909, nemlig at støtte den historiske forskning og at styrke den historiske interesse eller, som det hed, »oplevelse den historiske Sans«, er i det store og hele blevet samarbejdet på en lykkelig måde. Derom kan man overbevise sig bl.a. ved at betragte indholdet i Fortid og Nutid, der har været og er Fællesforeningens flagskib. Naturligvis har der været problemer og vanskeligheder, ikke mindst omkring forbindelseslinierne mellem styrelser og medlemmer, og de er ingenlunde definitivt løst. Store udfordringer ligger i befolkningskoncentrationen i byerne, ligesom kommunesammenlægningerne 1970 har kaldt på overvejelser ikke mindst i amtssamfundene.

Hvis vi forsøger at forestille os det lokalhistoriske arbejdes vilkår her i landet om nogle år, er der efter bestyrelsens mening grund til optimisme. Det er en vurdering, jeg gerne vil begrunde. Vi bombarderes i disse år med en hel del modeflade ord, der skriger efter et indhold. Et af dem er ordet »miljø«, undertiden også »nærmiljø«. Det er som at trykke på en knap, og der fremvokser en forestilling om betonhuse

med stokroser. Ordet »miljødebat« fremkalder let associationer til evindelige skænderier i den lokale presse, oftest smykket med betegnelsen »kritik« – igen et modeord, men nok farligere: i sin egentlige mening udtrykker det afvejning og vurdering efter nogle kriterier, altså en hædersbetegnelse, men oftest har det fået en negativ ladning af mistro og mistænkeliggørelse.

Skræller vi imidlertid alle floskler og vildskud bort, så bliver der noget meget frugtbart tilbage, et behov og en interesse for sammenhæng og kontakt mellem mennesker, der bor, arbejder, lever inden for et nogenlunde afgrænset område, sammenbundne af fælles omgivelser og fælles opgaver. Det er en interesse, der er inde i en kraftig vækst, ofte formuleret i et ønske om at beholde den lokale skole, i modstand mod fjernelse af værdifulde bygninger o.l. Det er en interesse, der vidner om, at historien for mange mennesker indgår som en betydningsfuld del af stedets sammenhæng, af »miljøet«.

Her er det, det lokalhistoriske og topografiske arbejde kommer ind med et konstruktivt tilbud til den kulturpolitik, der skal gøre de vage interesser konkrete. Det er et tilbud fra foreninger, arkiver og museer.

Det historisk-topografiske arbejde vil i de kommende år finde udtryk i et betydeligt indsamlingsarbejde, der redder billeder, dokumenter, foreningsarkiver, museumsgenstande. Talrige udgivelser vil se dagens lys, nogle i årbogsform, andre udsendt som almindelige bøger og hæfter, evt. i et samarbejde mellem forening, arkiv og museum. De vil være billedrige og fængslende, ofte med veloplagede titler, der spiller på ting, som folk kender lidt og gerne vil vide mere om. Talrige udstillinger vil blive vist, hvor fortid og nutid spiller livligt mod hinanden i en lokal sammenhæng. Slægts- og lokalhistoriske emner vil blive faste tilbud i oplysningsforbundene og kommunernes aftenundervisning.

I hele denne virksomhed øjner jeg imidlertid nogle vanskeligheder, som jeg i første omgang kun skal nævne, men om lidt tage op igen. For det første er folkeskolens historieundervisning blevet svækket kvantitativt under den nye skolelov. For det andet er informationen om lokalhistoriske initiativer vistnok mange steder for tilfældig. Disse problemer er en udfordring til det lokale arbejde, men ikke mindre til Fællesforeningen.

Om årets kontante arbejde vil jeg på denne baggrund sige følgende:

Medlemstallet er vokset fra 436 til 465, en fremgang på 8 foreninger inden for SLF til 56, en fremgang på 18 inden for SLA, der nu har 217 medlemmer, og en fremgang på 2 medlemmer inden for DKM, der ialt har 133 medlemmer. Desuden har DHF 63 direkte medlemmer, der ikke naturligt hører hjemme i nogen af sektionerne.

De nye medlemmer, som jeg hermed byder velkommen under Fællesforeningens paraply er:

Komiteen for byhistorie, Hist. Institut v. Odense Universitet,

Lokalhistorisk Forening for Egebjerg Kommune,
Greve lokalhistoriske Forening,
Lokalhistorisk Forening for Jernløse Kommune,
Lokalhistorisk Forening for Skørping Kommune,
Solrød lokalhistoriske Forening,
Ølstykke lokalhistoriske Forening,
Aabenraa byhistoriske Forening,
Karlebo Kommunes lokalhistoriske Forening,
Viborg Amts Konserveringsanstalt, Skive, og
Vejle Amtsråds Konserveringsværksted, Kolding,
samt lokalhistoriske arkiver i:
Farsø, Gladsaxe, Gudme,
Hadsund, Jernløse, Læsø,
Løgstør, Mårslet (Århus kommune),
Nibe, Ravsted (Tinglev kommune), Sunds (Her-
ning kommune),
Solrød, Spørring (Århus kommune), Stenstrup-Ve-
ster Skerlinge (Egebjerg kommune), Tinglev, Tøllø-
se,
Vejlby-Riisskov (Århus kommune), Vinding (Tre-
høje kommune).

Styrelsen har konstitueret sig med museumsinspek-
tør Jørgen Slettebo som næstformand, arkivar Helle
Linde som sekretær, direktør Ejgil Pedersen som kas-
serer og som redaktør af Fortid og Nutid først univer-
sitetslektor Knud Prange, derefter universitetslektor
Claus Bjørn. I sin egenskab af redaktør for håndbogs-
serien har universitetslektor Herluf Nielsen deltaget i
styrelsesmøderne. De øvrige medlemmer af styrelsen
har været formændene for de tre sektioner, skolein-
spektør A. Strange Nielsen (SLA), museumsinspektør
Palle Friis (DKM) og overlærer Warthoe-Hansen
(SLF).

I tilskud til foreningens drift har Kulturministeriet
ydte 14.000 kr. Samme ministerium har desuden af
tipsmidlerne givet 5.000 kr. som tredje del af en tre-
årig bevilling til trykning af institutionsberetninger i
Fortid og Nutid. Undervisningsministeriet har bevil-
get 4.500 kr. til foreningens skriftserie og 2.000 kr. til
Fortid og Nutid. Fra Dansk historisk Fællesfond har
vi modtaget 1.650 kr., fra Zeuthens Mindelegat
7.000 kr.

Kulturministeriets tilskud til de lokalhistoriske foreninger
har i regnskabsåret været på 62.000 kr., som er for-
delt efter indstilling fra DHF efter de sædvanlige ret-
ningslinier. Vi opnåede en ekstraordinær bevilling i
fjor på 20.000 kr., der er fordelt til foreningerne i
samråd med SLFs styrelse. Lokalhistorisk Journal har
fra Kulturministeriet modtaget et tilskud på 7.000
kr. For tilskud, men også for en altid positiv indstil-
ling til hele det historiske arbejde i DHFs regi vil jeg
gerne rette en tak til Kulturministeriets repræ-
sentanter, kontorchef Eigil Thrane og fuldmægtig
Eva Paulsen.

Som bekendt udkom i foråret vort store *bogkatalog*
1976 med historisk litteratur fra DHF og dets med-
lemmer. Ca. 75 foreninger og institutioner benyttede
sig af lejligheden til at få deres publikationer gjort
kendte i større kreds. Et udvalg med Finn H. Laurid-
sen som formand havde lagt retningslinier, men det
store slid havde redaktøren, Inger Bjørn Svensson.

Jeg retter en varm tak til udvalget og en endnu var-
mere til Inger Bjørn Svensson. Det er blevet et festligt
og indbydende katalog, ikke mindst takket være
Kamma Svenssons omslag. Vi forsøger at måle effekten
ved at anmode annoncørerne om at sammenligne
bogsalget i halvåret efter katalogets udsendelse med
salget i den tilsvarende periode sidste år.

Der er grund til at glæde sig over, at *Fortid og Nutid*
har indhentet forsinkelserne. Siden sidst er årgan-
gene 1974 og 1975 udkommet samt fornylig 1. del af
1976. Claus Bjørn planer om, at Fortid og Nutid skal
bringe en orientering om, hvad der skrives i de lokal-
historiske årbøger, kan styrelsen fuldt tilslutte sig.

I vor *bogserie* er udsendt 3. oplag af Kr. Halds Sted-
navne og Kulturhistorie. En nyhed, der har været
imødeset med længsel, er just kommet på markedet i
håndbogsserien, nemlig Erling Olsens Statistik for hi-
storikere. Vi kan forvente en lokalhistorisk vejviser
samt manuskripter om lokalhistorien i skolen, om Pa-
pir og vandmærker (Ove K. Nordstrand) samt 3. og
sidste del af Kr. Halds Personnavne i Danmark.

Sidste år rettede jeg en kraftig opfordring til køb af
vort *danmarkshistoriske billedværk*, hvis pris vi nedsatte
til 100 kr. pr. sæt for medlemmer, 150 kr. for ik-
ke-medlemmer. Ekspeditionen er nu overgået til Fæl-
lesekspeditionen; jeg vil gerne rette en tak til cand.
jur. Stig Hvidtfeldt, der indtil i år på en udmærket
måde har varetaget ekspedition, regnskab m.v. af
dette værk. Der er salg i det, ca. 30 eks. om måneden,
støttet af en positiv omtale i en del provinsaviser, for-
midlet af Richard Nielsens informationstjeneste. Ap-
pellen fra i fjor har imidlertid fortsat gyldighed!

Dansk historisk bibliografi, der udsendes af DHF og
Den danske historiske Forening i samarbejde med
Det kongelige Bibliotek, udsender i 1977 en fireårs-
bibliografi for årene 1970-73. *Dansk Lokalbibliografi*
har mødt interesse i de amter, hvor arbejdet er i gang,
men det kniber stærkt at finde penge til det centrale
redaktionsarbejde; forhandlinger med amtsrådsfore-
ningen og med Kulturministeriet har endnu ikke løst
disse problemer. Der er dog håb om bedre tider, når
første bind (Roskilde) udsendes. Stadsbibliotekar
Abitz' og førstebibliotekar Gissels indsats kan kun ka-
rakteriseres som utrættelig.

Fra årets arbejde vil jeg endvidere nævne vor hen-
vendelse til det folketingsudvalg, der behandlede *mu-
seumsloven*. Vi kunne heri støtte DKMs synspunkter.
Et tilbud om, at Slettebo og jeg også mundtligt kunne
forfægte synspunkterne over for udvalget, blev ikke
modtaget.

Arbejdet med *forslag til nye vedtægter* nævnes her
kun i forbifarten, da emnet behandles under et andet
punkt på dagsordenen. Anledningen var ønsket om
klarhed over for skattemyndighederne, men denne
lejlighed har vi så villet benytte til justeringer, der
forhåbentlig vil gøre vedtægterne som helhed mere
overskuelige.

Efter de mere generelle bemærkninger om fremti-
den for det lokalhistoriske arbejde og efter en ret
kontant beretning vil jeg til slut gerne forbinde visi-
onerne med en omtale af nogle konkrete arbejdsop-

gaver for DHFs styrelse. I hvert fald fire ting bør fremhæves.

Indsamling af kilder til de folkelige bevægelsers historie er en meget stor opgave at løse. Et udvalg under Strange Nielsens formandskab afgav betænkning i fjor. Fornyelig har vi haft et meget opmuntrende møde om sagen med historikere og organisationsfolk, indbudt af rigsarkivaren og mig. Et lille udvalg har nu fået som opgave at skaffe penge, bl.a. til aflønning af den person, der skal forestå og koordinere de praktiske initiativer. Vore medlemmer, de store organisationer, presse og Danmarks Radio er det fundament, der må bygges på.

Lokalhistorien og skolen har været emnet for et dynamisk udvalg under seminarielektor Verner Bruhns ledelse. En mængde gode ideer og forslag ligger gemt i den betænkning, der er afleveret til DHFs styrelse. Udvalget er nu blevet anmodet om at medvirke til forslagenes realisering, bl.a. gennem den tidligere nævnte bog til vor håndbogsserie om lokalhistorien og skolen, redigeret af seminarielektor Leif Ingvorsen. Med den nye folkeskolelov, der kun i 6. og 7. klasse påbyder en selvstændig historieundervisning, er historiens stilling i skolen truet. Men historien har muligheder dels som et af orienteringsfagene geografi, biologi og historie i de mindre klasser, dels som led i den nye disciplin samtidsorientering og som valgfag i de større klasser. Skolen og skolenævnene vil her få en afgørende indflydelse, men deres beslutninger vil naturligvis atter være afhængige af det undervisningsmateriale, der foreligger, og den historiske interesse, der findes i hjemmene. Lokalhistorien synes her at kunne blive et værdifuldt tilbud: hvert sted i dette land har sin historie, den er konkret, og den giver nogle altid efterlyste muligheder for kontakt mellem skolen og det omgivende samfund. Det er vor opgave at tilskynde til en udnyttelse af mulighederne såvel i skolen som i læreruddannelsen.

For det tredje vil jeg nævne en udbygning af *oplysningsvirksomheden*. Det første fornødne er her at få udgivet den lokalhistoriske vejviser i en ny og større udgave, og den er, som man vil vide, Vibeke Nielsen i færd med at tilrettelægge. Målet er naturligvis at sikre, at der ikke er nogen i dette land, der er uvidende om, hvilken forening eller hvilket arkiv og museum de hører til ud fra deres bopæl. Det er vigtigt, at denne publikation når ikke alene til vor medlemskreds, men også til bibliotekerne og til de kulturelle udvalg rundt i kommunerne samt til pressen; indledningsvis må den bringe en lille orientering om det historisk-topografiske arbejde her i landet.

Der er vundet meget ved fremkomsten af lokalhistorisk Journal, som jeg ikke kan anbefale nok til den, der har fået fat i et hjørne af arbejdet. Her gives solid information, ligesom i DKMs Stof. Men trods alt mest for de indforståede, naturligt nok for her må bringes mødereferater m.v. Vi kan slet ikke undvære de to nævnte organer. Men jeg spørger mig selv, om vi her i landet ikke har brug for et stort, billed- og kortrigt, smukt historisk-topografisk kvartalsskrift, der blev læst af alle vore mange tusinder direkte og indirekte

medlemmer og gerne af langt flere historisk-topografisk interesserede. Letlæste artikler om alt det, der sker på den historiske front herhjemme, måske også med udblik til det historisk-topografiske arbejde i det øvrige Norden. Jeg ved ikke, om dette er en rigtig tanke, men somme tider møder jeg den bemærkning, at både pressefolk og andre folk, der ikke har tid til at dyrke tunge tidsskriftsafhandlinger, savner et sådant historisk-topografisk skrift.

Ind i overvejelserne om en bedre information må også gå det foredrag, som Jacob Nielsen holdt på årsmødet i Odense. Tager vi et initiativ og giver et oplæg, vil lokalradioen være meget lydhør, var hans løfte. Der er her brug for det folkelige foredrag. Det gælder i nogen grad også inden for oplysningsforbundene, hvor der ofte savnes historiske tilbud. En liste over samtlige vore udgivelser med oplysning om normalpriserne bør vi nok tilstille alle boghandlere.

Som fjerde og sidste punkt må jeg have lov at nævne ønsket om en udbygning af det *lokalhistoriske institut* el. rettere afdeling. Dets bemandings- og lokaleforhold er for små. Jeg skal ikke gå nøjere ind herpå, men dog sige, at umådeligt værdifuldt ville det være med en stipendieordning, der kunne frigøre en lokalhistoriker i nogle måneder eller et halvt år, til færdiggørelse af en undersøgelse, i tilknytning til instituttet. Under gode vilkår ville instituttet kunne rumme også en konsulenttjeneste. Faciliteter for DHFs sekretær og kasserer er også vigtige ting på ønskesedlen.

Der er som nævnt grund til optimisme. Men der forestår et stort arbejde med de her fremdragne emner. Vigtigst er nok oplysningsarbejdet, fordi en dygtig information om alt det, der foregår på den historisk-topografiske front, vil give medbør til løsning af de øvrige opgaver.

Knud Prange fortsatte med at aflægge årsberetning for Lokalhistorisk Institut:

Siden sidste årsmøde har inst. udgivet 2 publikationer og endnu 5 større og mindre bøger er på stabelen. Arbejdsomt er det lige i overkanten af hvad vi kan klare. At det kan løbe rundt økonomisk skyldes udelukkende en stribe små mirakler. Det er nemlig lykkedes endnu en gang at skrabe 1½ gange så mange penge sammen i ekstraord. bevilling som i ordinære. Heldigvis – for siden inst. oprettelse i 1970 er de ordinære bevillinger sunket ca. 40% i købekraft.

Mens det kniber med pengene er der til gengæld ingen mangel på interesse. Jeg oplevede det stærkt på det andet nordiske lokalhistoriske seminar der blev afholdt i Finland i sidste måned. Dette samarbejde mellem de 4 nordiske lokalhistoriske institutter blev startet for 3 år siden på dansk initiativ. Hvert 3. år samler vi en forholdsvist lille kreds af specialister, der i nogle dage gennemdrøfter emner af fælles interesse. I år var det befolknings- og bebyggelsehistoriske problemer. Foredragene bliver senere udsendt i en rapportbog. Møder af denne art har betydning på flere måder. Bl.a. ved at skabe respekt om det lokalhistoriske arbejde. En af konklusionerne på dette års

møde var således, at hvis man vil forstå fortidens befolkningsudvikling og sociale og geografiske bevægelser, så bliver lokalhistorien og dens resultater af uvurderlig betydning.

Også et andet sted fornemmer jeg en stor interesse for lokalhistorie: blandt de studerende. Der bliver i stigende grad afleveret examensopgaver med lokalhistoriske emner til bedømmelse på instituttet. Bortset fra at der går en del tid med at rette opgaver, er det jo i enhver henseende glædeligt. Det sidste år har der på instituttet været undervist i købstadshistorie i 17 og 1800-tallet. 12 dygtige studerende har her arbejdet snævert sammen om at belyse udviklingen i Præstø. Det første resultat heraf er 4 examensopgaver på ialt 80 sider. Og et par større afhandlinger følger formentlig efter. Der er kommet nogle spændende resultater ud af arbejdet – jeg håber meget at det kan blive til en lille bog om Præstø. Fra min side var denne undervisning et experiment. Det er ikke mærkeligt om man kan interessere studerende fra en bestemt egn for denne egns historie. Men kan man gennem 2 semestre få et hold til at arbejde med en lokalitet de ikke personligt har noget forhold til? Ja det kan man altså. Jeg er derfor ikke i tvivl om, at undervisningen i lokalhistorie kunne udbygges efter en helt anden målestok end den der nu har været tale om.

For et institut med 1 fast stilling er mulighederne begrænsede. Foruden det arbejde jeg her har skitseret er der jo adskilligt andet at passe: foredrag rundt om i landet, specialevejledninger, møder i institutbestyrelse og arbejdsgrupper (ca. 50 på et år), deltagelse i udvalgsarbejde, regnskab, administration og adskilligt andet. Det er ikke arbejdsopgaver, der mangler, det er de 3 p'er vi har for lidt af: personale, penge og plads!

Ingen ønskede ordet efter beretningerne, og de var dermed godkendt.

Kassereren forelagde regnskabet og gjorde opmærksom på, at revisionsfirmaet Scan-Revision er et nyt navn for Klarskov-Jepesen. På forespørgsel oplyste kassereren og formanden, at regnskabet for billedbogen er afsluttet af Stig Hvidtfeldt og fra næste år vil indgå i Fællesforeningens regnskab, hvorefter regnskabet godkendtes.

Kontingentet fastsattes uændret.

Forslaget til nye vedtægter forelagdes af formanden, der gjorde opmærksom på, at hovedformålet var at få fastslået, at foreningen havde en sådan karakter, at den ikke blev genstand for beskatning. Forslaget, der var sendt til medlemmerne sammen med dagsordenen i begyndelsen af juli, lød således:

Forslag til nye vedtægter for Dansk historisk Fællesforening

§ 1. *Navn*

Foreningens navn er Dansk historisk Fællesforening.

1. Dansk historisk Fællesforening har som formål at støtte og styrke interessen for historie.
2. Med dette formål for øje arbejder Fællesforenin-

gen på at fremme dansk historisk forskning og at udbygge samarbejdet mellem historiske, arkæologiske og etnologiske foreninger og institutioner.

3. Fællesforeningen varetager sine medlemmers fælles interesser i forhold til myndighederne.
4. Fællesforeningen udgiver tidsskriftet Fortid og Nutid samt andre skrifter, der kan bidrage til at opfylde foreningens formål.
5. Fællesforeningen bistår sine medlemmer med råd og vejledning. Den koordinerer medlemmernes arbejde, når opgavernes løsning kan fremmes gennem en fælles indsats.
6. Fællesforeningen afholder møder og kurser, der kan bidrage til at opfylde foreningens formål.
7. Fællesforeningen kan prisbelønne afhandlinger, der er blevet trykt i de lokalhistoriske årbøger.

§ 3. *Medlemmer*

1. Som medlemmer af Dansk historisk Fællesforening kan optages foreninger og institutioner, der arbejder på at fremme kendskabet til historie, arkæologi eller etnologi.
2. Medlemmerne kan forene sig i sektioner med love og styrelser, men medlemskabet i Fællesforeningen medfører ingen forpligtelse til at indtræde i nogen sektion.
3. Beslutning om en ansøgers optagelse i Fællesforeningen træffes af dennes styrelse. Dog kan en forening eller institution, der ønsker optagelse i Fællesforeningen og har henvendt sig derom til styrelsen, uden at denne har ment at kunne imødekomme begæringen, forlange spørgsmålet forelagt til endelig afgørelse på det første ordinære repræsentantskabsmøde.
Et nyt medlem betaler kontingent fra 1. april i det år, hvor det optages.
4. Enkeltpersoner kan ikke optages som medlemmer af Fællesforeningen. Dog kan repræsentantskabsmødet beslutte at hædre en person ved tildeeling af et æresmedlemskab.

§ 4. *Repræsentantskabsmødet*

1. Repræsentantskabsmødet er foreningens højeste myndighed. Repræsentantskabet består af én repræsentant for hver af de som medlemmer optagne foreninger eller institutioner.
2. Ordinært repræsentantskabsmøde afholdes 1 gang årligt. Indkaldelse til ordinært repræsentantskabsmøde sker med mindst 4 ugers varsel ved skriftlig meddelelse til de foreninger eller institutioner, der er medlemmer. Hvert medlem kan sende flere repræsentanter til mødet, men kun én af disse kan fungere som medlemsrepræsentant i en eventuel afstemning.
3. Dagsordenen for det ordinære repræsentantskabsmøde skal mindst omfatte:
 - a. Valg af dirigent.
 - b. Formanden aflægger beretning om foreningens virke i det forløbne år.

- c. Kassereren forelægger det reviderede regnskab til godkendelse.
- d. Fastsættelse af kontingent.
- e. Behandling af indkomne forslag.
- f. Valg af formand.
- g. Valg af 3 resp. 2 medlemmer til styrelsen.
- h. Valg af revisor og – hvert andet år – revisorsuppleant.
- i. Eventuelt.

Forslag, som ønskes behandlet på repræsentantskabsmødet skal indsendes til formanden senest 3 uger før mødets afholdelse.

4. Ekstraordinært repræsentantskabsmøde afholdes, når styrelsen eller mindst ti medlemmer stiller krav herom med samtidig angivelse af det eller de emner, som ønskes behandlet. Ekstraordinært repræsentantskabsmøde indkaldes på samme måde som ordinært repræsentantskabsmøde.
5. Bortset fra de i §§ 7 og 8 nævnte forhold træffes repræsentantskabets beslutninger ved simpel stemmeflertal. Skriftlig afstemning skal afholdes, dersom dirigenten eller én stemmeberettiget repræsentant ønsker det.

§ 5. Styrelsen

1. Foreningen ledes af en styrelse på mindst 9 medlemmer. *Formanden* vælges af det ordinære repræsentantskabsmøde for et år ad gangen.

5 medlemmer vælges af det ordinære repræsentantskabsmøde med 2, henholdsvis 3 medlemmer hvert andet år. Første år 1977 – afgår 3 medlemmer, der udpeges ved lodtrækning.

I tilfælde af vacance i årets løb kan styrelsen supplere sig selv, idet det nyindtrådte medlems valg dog skal godkendes af det først afholdte ordinære repræsentantskabsmøde. Efter valgets godkendelse træder det nye styrelsesmedlem ind i forgængerens valgturnus.

De tilsluttede sektioners formænd er fødte medlemmer af styrelsen.

Mindst 1 medlem blandt de 5 valgte skal repræsentere de foreninger og institutioner, som ikke er organiserede i sektioner.

2. På første styrelsesmøde efter det ordinære repræsentantskabsmøde konstituerer styrelsen sig med næstformand, kasserer, sekretær og redaktør.
3. Styrelsen repræsenterer foreningen i alle økonomiske og juridiske forhold.

Styrelsen disponerer over foreningens midler, men kan meddele foreningens kasserer fuldmagt til at disponere over indestående på bank-, sparekasse- og girokonto samt til at trække på foreningens kassekredit.

Ved køb, salg eller pantsætning af fast ejendom tegnes foreningen af den samlede styrelse.

4. Styrelsens beslutninger afgøres ved almindelig stemmeflertal. Styrelsen er beslutningsdygtig, når 6 af dens medlemmer – herunder formanden eller næstformanden – er tilstede.

5. Styrelsen holder møde, så ofte som formanden eller 4 af styrelsens medlemmer finder det påkrævet.
6. Styrelsen fastsætter selv sin forretningsorden og kan nedsætte udvalg efter behov.

§ 6. Økonomi

1. Foreningens kontingent fastsættes af repræsentantskabsmødet.
2. Foreningens regnskabsår går fra 1. april til 31. marts.
3. Foreningens regnskab revideres af 2 revisorer. Disse samt en revisorsuppleant vælges af repræsentantskabsmødet for 2 år ad gangen. Revisorerne afgår skiftevis hvert andet år. Genvalg kan finde sted. På repræsentantskabsmødet 1977 sker afgang efter lodtrækning. Det reviderede regnskab sendes af revisorerne til foreningens formand tilligemed revisionsberetningen senest 3 uger før det ordinære repræsentantskabsmøde.
4. Foreningens eventuelle overskud skal alene komme foreningen tilgode. Styrelsen kan bevilge tilskud til specielle formål inden for foreningens medlemskreds, jfr. § 2. Herudover kan ingen andre organisationer eller enkeltpersoner få del i foreningens overskud.

§ 7. Vedtægtsændringer

1. Ændringer i foreningens vedtægter kan kun ske på et repræsentantskabsmøde. Et forslag herom skal behandles som et særligt punkt på dagsordenen. Forslag til vedtægtsændring skal udsendes til medlemmerne samtidig med repræsentantskabsmødets indvarsling.
2. Til ændring af foreningens vedtægter kræves, at mindst halvdelen af foreningens medlemmer er repræsenterede.

§ 8. Foreningens opløsning

1. Beslutning om opløsning af foreningen kan kun træffes på et repræsentantskabsmøde, hvor mindst halvdelen af foreningens medlemmer stemmer for opløsningen. Vedtages opløsningen, men uden opnåelse af det anførte flertal, kan beslutning om opløsningen – mindst 14 dage og højst 28 dage senere – forelægges på et nyt repræsentantskabsmøde, hvor den kan vedtages med almindelig stemmeflertal blandt de fremmødte stemmeberettigede repræsentanter.
2. Ved foreningens opløsning skal dens formue, når al skyldig gæld er betalt, efter repræsentantskabets nærmere bestemmelse anvendes til støtte for dansk historisk forskning.
3. I tilfælde af opløsning påhviler det den siddende styrelse – med mindre andet vedtages i forbindelse med opløsningen – at fungere videre indtil den økonomiske opgørelse af foreningens aktiver

og passiver er gennemført, herunder den vedtagne anvendelse af foreningens nettoformue.

Dirigenten oplæste 3 indkomne ændringsforslag:

Hans Worsøe foreslog en ændring af § 2 stk. 7, således at alle medlemsforeningers skrifter kunne præmieres. Formanden gjorde i den forbindelse opmærksom på, at man ikke præmierede artikler skrevet af faghistorikere.

P. Kr. Iversen foreslog en ændring af § 3 stk. 3 til »Medlemmer af sektionerne er selvskrevne medlemmer af Dansk historisk Fællesforening. Beslutning om optagelse af medlemmer uden for sektionerne træffes af DHF's styrelse«.

Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkiver havde foreslået, at der til § 6 stk. 1 tilføjes »for sektionernes vedkommende dog først efter forhandling med sektionernes styrelse«.

Dirigenten mente, at der kunne fremsættes yderligere forslag på selve repræsentantmødet, men Svend Nielsen, der fik ordet, sagde, at der burde være gjort opmærksom herpå. Han udtrykte undren over at styrelsen ifølge § 5 stk. 1 supplerer sig selv, mens man vælger suppleanter for revisorerne, og spurgte, om et revisorfirma, der ikke er medlem, kan vælges som revisor. Formanden og kassereren fandt, at det var et praktisk spørgsmål af mindre betydning. Aage Lauritsen henstillede, at man overvejede at ændre regnskabsåret, og sluttede sig til Svend Nielsens indvendinger. Sekretæren gjorde opmærksom på, at det i praksis kunne være umuligt at inddrage en suppleant på sekretær- eller kassererposten, fordi disse poster arbejdsmæssigt var så krævende, at man måtte være sikker på, at vedkommende havde tid og lyst til arbejdet. Kassererposten krævede desuden en vis sagkundskab. Derimod kunne man udmærket vælge revisorsuppleanter, da man på forhånd vidste, hvilket arbejde de pågældende evt. gik ind til. Torben Witt henstillede, at man næste år retter de foreslåede vedtægter, så man bl.a. sikrer en udskiftning af bestyrelsen, og også han mente, at man måtte kunne leve med en suppleantordning.

Flere gjorde opmærksom på, at ifølge gældende love skulle også ændringerne have været sendt ud i forvejen.

Formanden fastholdt, at det var væsentligt at få

vedtægterne ændret nu af hensyn til skattemyndighedernes, og det nye forslag vedtoges derefter uændret med det forbehold, at der blev lejlighed til en revision på næste årsmøde.

Formanden, Vagn Skovgaard-Petersen, og de 5 styrelsesmedlemmer, som var genopstillet, nemlig Jørgen Slettebo, Ejgil Betzer-Pedersen, Helle Linde, Claus Bjørn og Knud Prange, genvalgtes.

Olav Christensen og revisionsfirmaet Scan-Revision genvalgtes.

Eventuelt

P. Chr. Nielsen kom med en hilsen fra overlærer Meyling, som har sendt de fremlagte eksemplarer af Saga til deltagerne.

Halkjær Kristensen efterlyste oplysninger om dansk tin i privat eje til en bog om danske kandestøbere. Evt. oplysninger kan sendes til Poul Halkjær Kristensen, Nationalmuseet.

Formanden bragte en hilsen fra foreningens æresmedlem Johan Hvidtfeldt og oplyste, at mødet næste år vil foregå på LO-højskolen i Helsingør 25.-28. august. Han sluttede mødet med at takke dirigenten, som havde påtaget sig det utaknemlige arbejde at lede et møde om vedtægtsændringer.

Lørdag eftermiddag var der åbent på landsarkivet, museet og landsbiblioteket, og i Billedsalen på Folkehjem fortalte Morten Kamphøener om billederne. Kl. 16.00 var der udflugt til Sandbjerg arrangeret af fhv. museumsinspektør Jørgen Paulsen, som fortalte om Sandbjerg. Efter en forfriskning gik turen videre til Sønderborg slot, hvor der med museumsinspektør Jørgen Slettebos hjælp var arrangeret en stemningsfuld middag med dans.

Søndag gik udflugten nordpå langs hærvejen til Immervad, Vedsted, Tørning mark og Tørning voldsted. Der spistes frokost i Tørning kro og derefter fortsattes til turens nok største oplevelse, Christiansdals gamle elværk, der var sat igang i dagens anledning, og som redaktør Bjørn Svensson fortalte om. Dagens sidste punkt var et hurtigt overblik over nyt og gammel i Vojens stationsby, og kl. 16.30 var busserne tilbage i Åbenrå. Museumsinspektør Hans Neumann og landsarkivar P. Kr. Iversen havde planlagt den vellykkede tur med sikker hånd.